

Lớp huấn luyện dân số cơ bản

Theo thỏa thuận giữa viện Xã hội học và Hội đồng dân số Mỹ, nhằm tăng cường các hoạt động nghiên cứu và huấn luyện dân số của Viện trong khuôn khổ dự án VIE/88/P05, từ ngày 6 đến 16 tháng 1 năm 1993 một lớp huấn luyện dân số cơ bản do Viện Xã hội học chủ trì đã được tiến hành tại Hà Nội. Mục đích của lớp học này là nhằm dạy các kiến thức và quan điểm cơ bản về dân số như một bộ môn có tính chất hàn lâm cho các giáo viên giảng dạy dân số ở cấp bậc đại học trở lên. Đồng thời, lớp học cũng nhằm tăng cường và mở rộng mối quan hệ giữa những người nghiên cứu dân số ở Việt Nam với các nhà nghiên cứu dân số và Xã hội học Mỹ cũng như làm quen các nhà nghiên cứu Việt Nam với các hoạt động của Hội đồng dân số Mỹ

Tham gia giảng dạy về phía Hội đồng dân số Mỹ có:

- 1) Giáo sư John Knodel, trường Đại học Michigan, Mỹ
- 2) Giáo sư Charles Hirschman, Khoa Xã hội học, trường Đại học Oasington, Mỹ
- 3) Giáo sư Chayovan Napoporn, Khoa học xã hội học, trường Đại học Chulalonghron, Thái Lan

Về phái Việt Nam dự lớp học có 32 học viên từ:

- 1) Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội
- 2) Trường Đại học Kinh tế Quốc dân
- 3) Trường Đại học Tổng hợp thành phố Hồ Chí Minh
- 4) Trường Đại học sư phạm Hà Nội
- 5) Học viện Nguyễn Ái Quốc
- 6) Trường Đại học tuyên giáo Hà Nội
- 7) Trường Đoàn thanh niên
- 8) Viện Xã hội học và một số cơ sở nghiên cứu và tổ chức có liên quan đến giảng dạy khác.

Ngoài ra có một nghiên cứu sinh Lào (trường Đại học Sư phạm Viêng Chăn) cùng tham gia lớp học.

Trong 10 ngày làm việc căng thẳng, học viên đã được làm quen với các quan niệm và kỹ thuật tính toán cơ bản trong các quá trình dân số như sinh, chết, cách sử dụng máy vi tính để giảng dạy...v.v...Đặc biệt, học viên đã được xem các giáo sư Mỹ trình bày cách giảng dạy tại Đại học ở Mỹ, cách trao đổi, thảo luận giữa giáo sư và sinh viên, cách tiến hành các bài tập thực hành...v.v... Đây là những kỹ năng sư phạm hiện đại nhằm thu hút một cách tích cực nhất sự tham gia của học viên vào quá trình học tập.

Lớp học kết thúc ngày 16/1/1993 với sự đánh giá cao từ phía học viên cũng như từ phía các giáo sư giảng dạy

Phạm Bích San

Triển khai nghiên cứu đề tài: “Thực trạng kinh tế - xã hội Thái Bình”

Thái Bình là địa bàn mà Viện Xã hội học đã triển khai nhiều đợt nghiên cứu trong những thời gian trước đây.

Giữa năm 1992, Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Thái Bình đã đề nghị Viện hợp tác thực hiện đề tài nghiên cứu khoa học “Thực trạng kinh tế - xã hội Thái Bình”. Mục tiêu của đề tài là nhằm khắc họa những nét cơ bản của bức tranh tổng thể về thực trạng kinh tế - xã hội, góp phần làm cơ sở cho những quyết định quan trọng của tỉnh và làm tư liệu phục vụ cho đại hội Tỉnh Đảng bộ giữa kỳ, sẽ tổ chức vào cuối năm 1993.

Lãnh đạo Viện Xã hội học đã cử một nhóm cán bộ nghiên cứu thủ tại thực địa, gặp gỡ, trao đổi với các đồng chí lãnh đạo các cấp, các ban ngành tại địa phương nhằm phát hiện và đề xuất các vấn đề.

Sau một thời gian khẩn trương chuẩn bị, ngày 03/11/1992, đồng chí Phạm Văn Bài, Trưởng Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy và Giáo sư Trương Lai, Viện trưởng Viện Xã hội học đã ký văn bản hợp tác nghiên cứu khoa học giữa hai cơ quan.

Quá trình triển khai nghiên cứu thực địa được chia làm hai giai đoạn:

Giai đoạn I (tháng 11 – tháng 12 năm 1992)

Tiến hành cuộc điều tra chọn mẫu tại các vùng đại diện cho đặc điểm sinh thái địa lý; vùng ven biển, vùng sâu trong nội địa, vùng giáp ranh với tỉnh bạn và thị xã; đặc điểm kinh tế xã hội: thuần nông nghiệp, có xen nghề phụ và đã chuyển mạnh sang hoạt động nghề phụ, kinh doanh, dịch vụ; và tương ứng với các trình độ phát triển; thấp trung bình và cao của tỉnh.

Những điểm đại diện được chọn để khảo sát là: xã Đông Dương (huyện Đông Hưng), xã Nam Thịnh (huyện Tiền Hải), xã Thụy Ninh (huyện Thái Thụy) và phường Bồ Xuyên (thị xã Thái Bình). Với dung lượng 1200 mẫu, tại mỗi địa bàn có 300 hộ gia đình được phỏng vấn. Cuộc điều tra đã sử dụng 30 điều tra viên, giám sát viên, chỉ đạo viên là cán bộ của viện Xã hội học, Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy, Sở Văn hóa thông tin, Ủy ban kho chợ kỹ thuật tỉnh và các cán bộ đang hoạt động trong các tổ chức Đảng, tổ chức quần chúng. Việc xử lý các bảng hỏi trên máy vi tính do Phòng phương pháp và kỹ thuật Viện Xã hội học tiến hành.

Hội đồng khoa học Viện Xã hội học đã nghe và góp ý kiến với bản báo cáo sơ kết đợt 1 và thông qua nội dung cuộc điều tra sâu đợt 2 nhằm hoàn thiện báo cáo tổng kết đề tài nghiên cứu theo hợp đồng đã được ký kết.

VỀ VIỆC MỞ KHOA PHỤ NỮ HỌC VÀ KHÓA CÁN SỰ XÃ HỘI TẠI VIỆN ĐÀO TẠO MỞ RỘNG II, THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH.

Viện Đào tạo mở rộng II tại thành phố Hồ Chí Minh đã khai giảng khóa học đầu tiên về phụ nữ học ngày 01/10/1992 (hệ cử nhân). Thời gian học 4 năm. Khóa học nhằm mục tiêu trang bị cho sinh viên những kiến thức mới và kỹ năng trong cuộc sống gia đình, giúp họ thực hiện một cách hiệu quả vai trò người vợ, người mẹ, củng cố vị trí xã hội của người phụ nữ trong việc tham gia xây dựng đất nước. Khóa học gồm hai giai đoạn, mỗi giai đoạn kéo dài 2 năm. Ở giai đoạn 1, sinh viên phải đạt 95 tín chỉ (mỗi tín chỉ 15 tiết học) gồm các môn như triết học Mác – Lênin, xã hội học, tâm lý học, an sinh xã hội và các vấn đề xã hội, sức khỏe, cuộc sống gia đình, chuẩn bị hôn nhân, truyền thông và quan hệ giữa người và người, công tác xã hội và phát triển cộng đồng, khoa học quản lý, ngôn ngữ học Việt Nam, Anh văn, vi tính.

Vào giai đoạn 2, sinh viên sẽ chọn một trong hai chuyên ngành: phụ nữ và sức khỏe hoặc phụ nữ và phát triển. Kết thúc giai đoạn này, sinh viên phải đạt tín chỉ về các môn học như dân số và kế hoạch hóa gia đình, phụ nữ và pháp chế xã hội, phụ nữ và vấn đề tăng thu nhập, phụ nữ trong quản lý và lãnh đạo, các vấn đề của gia đình Việt Nam hiện đại, hiện trạng phụ nữ Việt Nam, phong trào phụ nữ trên thế giới.

Sau khi tốt nghiệp, sinh viên có thể tham gia vào các chương trình phát triển xã hội, làm việc tại các xí nghiệp hoặc các tổ chức xã hội Việt Nam và nước ngoài, tham gia giảng dạy. Khóa phụ nữ học đầu tiên có 46 sinh viên, đặc biệt có 5 sinh viên nam tham dự. Đa số sinh viên hiện đang công tác tại các cơ sở xã hội của nhà nước, các đoàn thể và tôn giáo.

Ngoài ra, nhằm đáp ứng nhu cầu đào tạo nhân viên xã hội chuyên nghiệp cho các cơ sở xã hội, Viện Đào tạo mở rộng II thành phố Hồ Chí Minh cũng đã khai giảng khóa học cán sự xã hội ngày 14/12/1992. Khóa học này quy tụ được 42 sinh viên, học 3 buổi chiều trong tuần và kéo dài trong 2 năm. Đây là chương trình đào tạo theo cụm chuyên đề như tâm lý học, xã hội học, an sinh xã hội và các vấn đề xã hội, giáo dục sức khỏe, đời sống gia đình, công tác xã hội, tin học, quản trị, anh văn. Sau khi học xong 71 tín chỉ (gồm 1065 tiết) sinh viên được cấp bằng đại học đại cương chuyên ngành cán sự xã hội, có thể đi làm việc và sau đó có thể trở lại trường học tiếp giai đoạn II (ngành phụ nữ học). Khi có điều kiện, hoặc vừa làm vừa học tích lũy dần các tín chỉ của giai đoạn 2 để lấy bằng cử nhân khoa phụ nữ học. Khóa đầu tiên này gồm đa số sinh viên hiện đang làm việc tại các cơ sở xã hội thành phố Hồ Chí Minh.